

FOLKETINGETS EU-OPLYSNING

Christiansborg
1240 København K
telefon 3337 3337
euopl@folketinget.dk
www.eu.dk

NOVEMBER 2018

EU – vores økonomi og velfærd

EU'S FREMTID VEDRØRER ALLE BORGERE I DANMARK – PÅ TVÆRS AF GENERATIONER. DERFOR SKAL VI TALE OM, HVAD VI VIL MED EU – OGSÅ NÅR VI IKKE SKAL STEMME OM EU. DEBATTEN HAR ALDRIG VÆRET MERE AKTUEL END NU, HVOR EUROPA OPLEVER STORE OG NYE UDFORDRINGER.

Der er heldigvis mange muligheder for at forme vores fælles fremtid. Derfor ønsker Folketinget at gå i dialog med et bredt udsnit af danskere for at modtage forslag, ideer og gode råd. Det vil gøre politikerne bedre rustet til at tage diskussionen med andre landes folkevalgte.

Dialogen med danskerne skal være nærværende - for politik handler om mennesker. Så debatten må ikke bare handle om bureaukrati, institutioner og proces. Den skal handle om danskernes holdninger til en virkelighed, der er tæt på vores liv og hverdag.

Ved fem arrangementer rundt omkring i Danmark i efteråret 2018 møder politikerne danskerne til en snak om en række vigtige emner, der vedrører os alle.

De første fire møder handlede om:

- Klima og EU i verden
- Hvordan bruger EU pengene?
- EU og vores sikkerhed
- Hvordan påvirker EU vores økonomi og velfærd?

Input fra disse møder er bragt videre til en folkehøring om fremtidens EU med 400 deltagere, hvor folketingspolitikere mødes for at samle at samle inspiration og viden om, hvad danskerne mener.

Danskerne, der deltager i arrangementerne, er udvalgt af et analyseinstitut, så de udgør et repræsentativt udsnit af den danske befolkning.

I sidste ende giver det repræsentative udvalg af danskere regeringen en folkelig stemme og forslag til handling, som politikerne kan tage med, når forhandlingerne om EU's fremtid føres i Bruxelles og andre steder i Europa.

Se mere om debatten om fremtidens EU på www.eu.dk

Foto: Kommissionen

Fri bevægelighed

EU-landene har besluttet, at EU-borgere skal kunne flytte til et andet EU-land for at bo og arbejde der på lige vilkår med landets egne borgere.

En fordel er, at EU-lande, som mangler arbejdskraft, kan tiltrække EU-borgere fra andre lande. Det er godt for den økonomiske vækst.

Det kan også være en fordel for virksomheder, der kan hente billigere arbejdskraft i udlandet. Hvis et slagteri kan ansætte østeuropæiske arbejdere, flytter slagteriet måske ikke til Polen. Dermed fastholdes job i Danmark.

En ulempe er risikoen for social dumping: At østeuropæiske borgere arbejder i Danmark på dårligere løn og arbejdsvilkår og dermed gør danskere arbejdsløse.

En anden ulempe er det, man kalder brain drain: Nogle østeuropæiske lande er trætte af at bruge penge på lange uddannelser til deres borgere - f.eks. øjenlæger - for blot at vinke farvel til dem, når de rejser til Skandinavien for at operere vores øjne til en bedre løn.

SOCIALE YDELSER TIL EU-BORGERE?

EU-borgere, der flytter til et andet EU-land, må ikke være en byrde for værtslandets sociale system. Derfor skal en EU-borger være i arbejde eller i familie med en, der arbejder, for at få adgang til sociale ydelser.

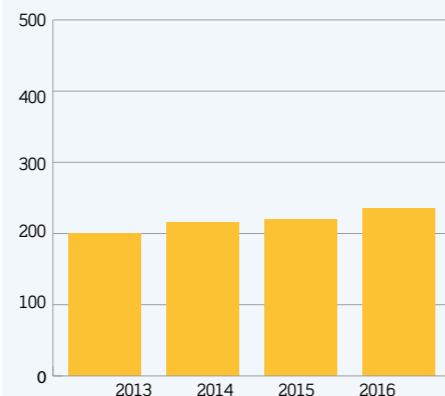
Sociale ydelser

Danske borgere, der arbejder og betaler skat i f.eks. Italien, har ret til samme sociale ydelser som italienske borgere i samme situation. Det er ikke en ret, de først skal optjene.

Tilsvarende har italienere og andre EU-borgere, der arbejder og betaler skat i Danmark, ret til samme sociale ydelser som danske borgere.

I Danmark har det skabt debat om børnepenge. En rumænsk EU-borger, der arbejder og betaler skat i Danmark, har nemlig ret til børnepenge - uanset om hans børn bor i Rumænien.

BØRNE- OG UNGEYDELSE TIL BØRN BOSAT I UDlandet (MIO. KR.)

Kilde: Skatteministeriet

Børnepenge til børn i udlandet udgjorde 1,6 % af de samlede børnepenge på 14,7 mia. kr. udbetalt i Danmark i 2016.

GEVINST FOR DANMARK

En EU-borger i Danmark bidrager i gennemsnit med ca. 20.000 kr. om året til statskassen, når man har fratrukket udgifter til hospitaler, børnepenge, slitage på danske veje m.m.

Kilde: Finansministeriet

EU og sociale vilkår

Der har længe været et pres fra Sydeuropa for, at EU tager et socialt ansvar. Her lever man med arbejdsløshed, som mange mener skyldes den sparepolitik, som bl.a. EU fastsatte i kølvandet på gælds- og finanskrisen - og som særlig Tyskland var fortalere for.

Kommissionen har derfor fokus på det sociale område og fremsætter f.eks. lovforslag, der skal forbedre arbejdsvilkår.

De østeuropæiske lande ønsker ikke flere sociale regler i EU. Deres virksomheder har nemlig en fordel i lave lønninger og arbejdsvilkår.

Sammenlignet med Bulgarien og Slovakiet er der i Danmark gode arbejdsvilkår, høje lønninger og stærke velfærdsordninger.

Danmark har en interesse i bedre arbejdsvilkår og sociale standarder i andre EU-lande. Både fordi det sikrer mere lige konkurrencevilkår for danske virksomheder, og fordi det kan begrænse social dumping.

Samtidig ønsker Danmark ikke, at EU lovgiver om løn og arbejdsvilkår. Herhjemme overlader vi det nemlig til arbejdsmarkedets parter at aftale sig frem til løn og vilkår i overenskomster. Derfor er der f.eks. ingen lov om mindsteløn i Danmark. Det kaldes den danske (eller nordiske) arbejdsmarkedsmodel.

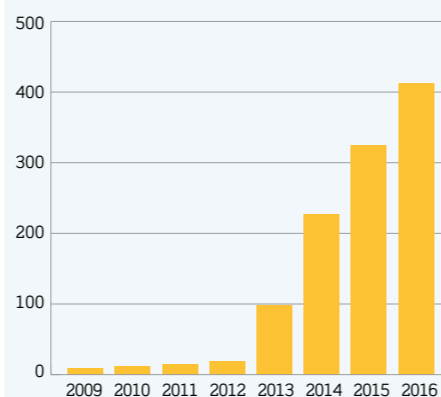
Barsel til fædre i EU?

Alle kvinder i EU har siden 1992 haft ret til 14 ugers øremærket barsel. Det er vedtaget i et EU-direktiv. Nu forhandler EU-landene og Europa-Parlamentet om et forslag fra Kommissionen om, at der ligeledes øremærkes barsel til mænd.

SU

Studerende har ikke ret til sociale ydelser ifølge EU-reglerne. Men EU-Domstolen fastslog i 2013, at studerende fra andre EU-lande med studiejob i Danmark skal betragtes som arbejdstagere og derfor alligevel har ret til SU.

SU UDBETALT TIL EU-BORGERE I DK, FORDI DE HAR STUDIEJOB (MIO. KR.)

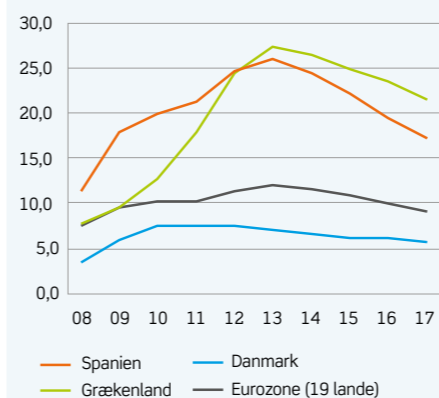
Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

SU til EU-borgere med studiejob i Danmark udgjorde 2 % af det samlede danske SU-beløb på 20,3 mia. kr. udbetalt i 2016.

Tættere økonomisk samarbejde mellem eurolande

Millioner af sydeuropæere blev arbejdsløse på grund af krisen i 2008 og de skrappe offentlige besparelser, eurolande måtte indføre i den forbindelse. Hvis man spørger i eurolandene, vil mange derfor sige, at det vigtigste spørgsmål om EU's fremtid er, hvordan man kan styrke det økonomiske samarbejde mellem landene for at undgå nye kriser.

UDVIKLING I ARBEJDSLØSHEDEN I UDVALGTE EU-LANDE 2008-2017 (PCT. AF AKTIV BEFOLKNING)

Kilde: EUROSTAT

Navnlig den franske præsident, Macron, taler for, at eurolandene skal kunne reagere hurtigere, hvis der igen opstår en økonomisk krise. Macron foreslår bl.a. et eurolandebudget, som kan bruges til at investere for at skabe job og vækst og afhjælpe kriser i landene.

Danmark har en stor eksport til resten af EU, og den danske krone er knyttet til euroen. Derfor har vi en interesse i, hvilken økonomisk politik der føres i eurozonen.

Danmarks forbehold over for euroen betyder, at vi ikke deltager i oprettelsen af et eurolandebudget. Men har vi alligevel en holdning til det?

UENIGHED OM EUROLANDEBUDGET

Finansministre fra Holland og elleve andre EU-lande - heriblandt Danmark - advarede i juni 2018 mod skabelsen af et eurolandebudget. De ser helere, at hvert enkelt land selv klarer sine problemer.

Bankunion

For ti år siden blev EU sammen med resten af verden ramt af finanskrisen, som sendte chokbølger gennem banker og regeringskontorer. Skatteydere over hele EU måtte betale enorme milliardbeløb for at redde nogle af de helt store banker fra at bryde sammen.

Derfor besluttede EU at danne en bankunion, som skal forhindre nye alvorlige bankkriser. Den skal samtidig skærme euroen og landenes statskasser mod at blive ramt, hvis der alligevel er banker, som må dreje nøglen om. Banksamarbejdet skal nemlig finansieres af bankerne selv og ikke EU-landenes skatteydere.

Landene som Danmark, der ikke er med i euroen, kan - men skal ikke - deltage i banksamarbejdet. Spørgsmålet er derfor, om Danmark vil deltage. Fortalere siger, at danske banker vil få nemmere ved at skaffe kapital og have en konkurrencefordel over for banker, der står udenfor. Hertil kommer, at det vil kunne minimere skaderne på dansk økonomi og bankvæsen, hvis en stor bank krakker.

Omvendt vil dansk deltagelse i bankunionen betyde, at danske banker skal være med til at betale for at holde liv i eller afvikle kriseramte banker i andre EU-lande.

DANSK INDMELDelse I BANKUNIONEN?

Regeringen har lovet, at den senest i efteråret 2019 vil tage endelig stilling til, om Danmark skal gå med i bankunionen. Ifølge Justitsministeriet vil dansk tilslutning ikke kræve en folkeafstemning, idet der ikke er tale om afgivelse af suveræniteten.

Foto: Shutterstock

Dilemmaer

NÅR POLITIKERE DISKUTERER OG TRÆFFER BESLUTNINGER OM EU - VORES ØKONOMI OG VELFÆRD, STÅR DE OFTE I NOGLE SVÆRE DILEMMAER SOM F.EKS. :

1 Skal Danmark blande sig i eurolandenes diskussion om, hvordan de kan arbejde tættere sammen om deres økonomiske politik, så de står bedre rustet over for økonomiske kriser? Eller skal Danmark holde sig uden for disse drøftelser, som handler om et område, hvor vi har valgt at stå udenfor?

2 Skal Danmark deltage i EU's bankunion, som har til formål at forhindre bankkrak i eurolandene, og også i Danmark, hvis vi beslutter at gå med? Eller skal danske banker hellere spare de penge, det koster, og fortsat lade det være op til de danske myndigheder at stå for kontrol og redning af kriserammede banker?

3 Skal regler om barsel - herunder øremærket barsel til mødre og fædre - sikres gennem lovgivning i Danmark eller i EU? Eller skal det forhandles i overenskomster og individuelle kontrakter frem for lovgivning?

4 Nogle danskere mister deres job, når der kommer billig arbejdskraft fra andre EU-lande. Samtidig kan danske virksomheder og statskassen tjene på at tiltrække arbejdskraft fra andre EU-lande. Bulgarien mister skatteindtægter, når deres borgere rejser til andre lande for at arbejde. Men den enkelte bulgarer får muligheder, han eller hun ikke har derhjemme. Skal vi begrænse den frie bevægelighed af hensyn til dem, der rammes?

5 EU forsøger at forbedre sociale vilkår i hele EU gennem fælles lovgivning, fordi nogle EU-lande ikke gør det af sig selv. Bedre sociale forhold kan begrænse social dumping og udflytning af danske arbejdspladser. Men det betyder samtidig, at danske arbejdsvilkår bliver baseret på EU-lovgivning - fremfor danske overenskomstforhold. Er den pris værd at betale i kampen mod social dumping? Skal vi holde fast i den danske model og leve med store sociale og lønmæssige forskelle i Europa? Kan der findes pragmatiske mellemveje?

6 En EU-dom betyder, at studerende fra andre EU-lande med studiejob i Danmark kan få dansk SU. Skal den danske regering arbejde i EU for at ændre dette? Eller skal Danmark ændre sit SU-system, så SU'en sættes ned for alle - også danske studerende? Eller skal vi se udenlandske studerende som en ressource og forsøge at fastholde dem i Danmark efter endt uddannelse, fordi vi kommer til at mangle arbejdskraft i takt med, at befolkningen bliver ældre?

Foto: Kommissionen

FIND MERE INFORMATION EU - VORES ØKONOMI OG VELFÆRD PÅ WWW.EU.DK

